

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΔΥΤΟΝ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΜΙΧ. ΧΡ. ΚΑΤΖΑΚΗ

στρατιγία κ. Κόζιν 2/5/46

Ὅταν ὁ Σουλεϊμάν Πισὰς ὁ Σελζαδὲς (Βουλόπουκ), υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν, ἠτοιμάζετο νὰ διαπεραιωθῇ ἀπὸ τῆς ὁστικῆς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀκτὴν ἐπὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἢ ἐπὶ χίλια περίπου ἔτη μεγαλοურήσασα Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία εὐρίσκετο πλέον ἐν παρακμῇ.

Τὰ φρούρια, τὰ ὄχυρά καὶ οἱ πόλεις, ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ὑπέκυπτον εἰς τὴν πίεσιν, τὴν βίαν καὶ τὴν ὑπερτέραν δύναμιν τῶν ὀρθῶν τοῦ ἀριστοῦ κατακτητοῦ καὶ τέλος κατὰ τὸ ἔτος 1357 ὁ Σουλεϊμάν ἔθετε τὸν ποδὰ ἐπὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου.

Ἡ Μαδύτος, πόλις ἀπὸ τῶν ἀρχαιωτάτων χρόνων ἑλληνικὴ (Ζ' αἰῶν π. Χ.) ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων εὐρωπαϊκῶν πόλεων, αἱ ὁποῖα περιήλθον εἰς χεῖρας τῶν Ὀθωμανῶν. Δὲν παρεόθη ἐν τούτοις ἄνευ ὄρων ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς ἐπέτυχεν εὐνοικίῃ ὑπὲρ αὐτῆς συνθηκολόγησιν. Καὶ πράγματι ὁ Σουλεϊμάν πασὰς ἐφάνη λίαν προσηνὴς πρὸς τοὺς ἠρωϊκοὺς κατοικοὺς τῆς, δοὺς αὐτοῖς διαφερα προνόμια, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ δικαίωμα δικαστικῆς διατηρηθῆ ἢ πόλις ἀμυγῆς παντὸς ξενικοῦ στοιχείου, ὅπως ἡ ἰδιοκτησία τῶν Μαδυτιῶν παραμείνῃ σεβαστὴ εἰς τοὺς κατακτητὰς καὶ τέλος ὅπως οἱ κάτοικοι τῆς ἐπιτελοῦν ἀνενοχλήτως καὶ ἀβιάστως τὴν λατρείαν τῆς θρησκείας τῶν πατέρων τῶν.

Ἐκτοτε μετὰ μικρὰν ἀνάκτησιν τῆς πόλεως καὶ ἐκδίωξιν τῶν Τούρκων κατελήφθη καὶ πάλιν ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸ 1426 ἐπὶ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ Β', παραμείνας πλέον ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν. Πλὴν τὰ προνόμια κατ' οὐδὲν ἐθίγησαν, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἐνισχύθησαν καὶ συνεπληρώθησαν, τρηθεντα σεβαστὰ καθ' ἑλθὴν τὴν διάρκειαν τῶν διαρρέουσάντων πέντε καὶ πλέον αἰῶνων.

Ὅθως ἡ Μαδύτος οὐδέποτε ἀπόλεσε τὸν ἑλληνικὸν αὐτῆς χαρακτήρα. Γεγονὸς δὲ εἶναι ὅτι οὐδεὶς ἀλλοεθνῆς ἐκ τῶν ὑπῆκων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἢ ξενὰς συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῶν Μουσουλμάνων, εἶχε ποτὲ ἀποκτήσει ἀκίνητον περιουσίαν ἐν Μαδύτῳ. Αὐτόχθων Τούρκος, ἢ Ἑβραῖος ἢ Ἀρμένιος, ἐκ τῶν πολυπληθῶν ἐθνοτήτων τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ. Οὐδεὶς μὴ Ἕλλην εἶδε ποτὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὸν γλαυκὸν καὶ ἀμόλυτον τῆς Μαδύτου οὐρανόν. Ἡ φωνὴ τοῦ μουεζίνῃ οὐδέποτε ἐτάραξε τὸν γαλήνιον ὀρίζοντα τῆς Μαδύτου, διότι ὁ μιναρὲς ὑπῆρξεν ἄγνωστος εἰς τὴν χριστιανικὴν ταύτην πόλιν. Περὶ Ἀρμενίων οἱ Μαδύτιοι οὐδὲν ἐγνώριζον. Ἀλλὰ τὸ παραδοξότερον τῶν φαινομένων τούτων ὑπῆρξεν ἡ χαρακτηριστικὴ περιφρόνησις τῶν Μαδυτιῶν πρὸς τὸ ἑβραϊκὸν στοιχεῖον.

Οἱ εἰς τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν ἀρθροῦμενοι Ἰουδαῖοι, διαμένοντες ἐν Μαδύτῳ ἐν ἀπολύτῳ προσωρινό-

τητι ὡς ἐμπορευόμενοι καὶ κυρίως ὡς ὕψασματοπῶλοι, ἦσαν ὑποχρεωμένοι ἐπὶ ποιῆ ἐπιβολῆς τοῦ «Λυντοῦ νόμου» νὰ ἐγκαταλείπωσι κατ' ἔτος τὴν Μαδύτον ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἀπὸ τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου μέχρι τῆς Δευτέρας μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ καὶ νὰ διαπεραιώνωνται εἰς τὰ Δορδανέλλια ἢ ἄλλαχοῦ, «ἵνα μὴ μισθῶσιν εἰ Μαδύτιοι ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα». Οὕτω οὐδεὶς βέβηλος ἐτόλμα νὰ διαταρῶσιν τὴν ἱερότητα τῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας διήρχοντο οἱ Μαδύτιοι κατὰ τὴν Μεγάλην καὶ Διακαινίσμιον ἑβδομάδα, ἑορτάζοντες τὰς Ἁγίας ἡμέρας ἐν κατανύξει, μέσα εἰς ἕνα περιβάλλον ἰδιότυπου δογματισμοῦ καὶ αὐστηρᾶς προσηλώσεως πρὸς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Χαρακτηριστικὸν τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς προσηλώσεως τῶν Μαδυτιῶν πρὸς τὰ πάτρια ὑπῆρξε τὸ ἀκόλουθον ἐπεισόδιον.

Κάποιος Ἑβραῖος ἐκ τῶν ἐμπορευομένων ἐν Μαδύτῳ, γνωστὸς τοῖς πολλοῖς, μετέβη εἰς Δορδανέλλια ἵνα διέλθῃ ἐκεῖ τὸ διάστημα τοῦ «ἀπηγορευμένου δεκαπενθήμερου». Συζητῶν ἡμέραν τινὰ ἐκεῖ ἐλοιδώρει τοὺς Μαδυτιοὺς διὰ τὰ παραξένα ἔθιμά των, στοιχηματίζων ἐνώπιον κύκλου ἐξ ὁμοεθνῶν του. Ἑλλήνων Δορδανελλιωτῶν καὶ Τούρκων ἄστυνομικῶν ὅτι θὰ κατέρριπτε τὸ ξέλιμα τῆς αὐστηρᾶς ἀπαγορεύσεως ἀπὸ μέρους τῶν Μαδυτιῶν διὰ προσωπικῆς μεταβάσεως του εἰς τὴν Μαδύτον. Καὶ τὸ ἀποφασίζει. Ἄλλ' ἡ αἰσιοδοξία του ἀνεκόπη ἀπὸ τὰ πρώτα αὐτοῦ βήματα. Τὰ ἱστιοφῆρα, τὰ κικιλία» τοῦ ἐξετέλουν τὸν διάπλουν τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ τὰ Δορδανέλλια εἰς τὴν Μαδύτον ἦσαν Μαδυτινὰ. Οἱ ναυτικοὶ δὲν ἐδέχοντο οὐδὲ συζητῆριον περὶ παραλυβῆς καὶ μεταφορᾶς τοῦ Ἰουδαίου (Συνέχεια εἰς τὴν ἐνν. σελίδα)

καὶ τὰ προνόμια εἰς τὴν Μάδουτον

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)
εἰς Μάδουτον. Ὁ θρησκευτικὸς τῶν φανατισμὸς δὲν τοῦς ἐπέτρεπε νὰ μολύνουν οὔτε τὰ κοίτια τῶν. Ὁ Ἑβραῖος τότε ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβι-
βασθῆ εἰς ἓνα τουρκικὸν πλοῖον καὶ 4 Διρδανελίων διαπεραιούται εἰς τὴν ἀγτιπέραν παραλίαν τοῦ Ἑλλῆσ ὄντου εἰς τὸ Τουρκικὸν χω-
ριον Κιλίτ-Μπάχρ. ἐκεῖθεν δὲ πεζῆ ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν Μάδουτον ὁδοῦσαν, μὴ φαντασθεῖς τὰς ὁδονηράς ἐκπλήξεις ποῦ θὰ ἐδοκιμαζε.

Πράγματι, μόλις ἔφθασεν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Μάδουτου καὶ ἔγινεν ἀντιληπτός ἀρχικῶς ἀπὸ τοῦς «ἀ-
γυιόπαιδας» καὶ ἀκολούθως ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους Μάδουτίους, εὐρέθη ὀχι μόνον πρὸ μιᾶς καταστάσεως ἐξευτελισμοῦ του, ἀλλὰ καὶ πρὸ σο-
βροῦ κινδύνου, διότι παρ' ὀλίγον θὰ ἐλιθοβολεῖτο.

Πάτρεις, λεμονόκουπες καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν ἐξεσφαιρίζοντο ἐναντίον του. Ὁ λεονταρῆς Ἰουδαῖος ἀφοῦ ἐδοκίμασεν ἰκανοποιητικῶς τὴν ποι-
νὴν τῆς χειροδικίας, καὶ τὸν πληρῆ μαθητὸν του ἀπὸ τοῦς Μάδουτίους (χωρὶς βέβαια νὰ ἔχη οὐδεμίαν σχε-
σιν τὸ μάθημα μετὰ τὴν Μάδουτον) διὰ νὰ διαφυγῇ πιθανῶς τὸν κινδύ-
νον θανάτωσης του ἀπὸ τὰ ἐκμα-
νέντα πλήθη ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπέμ-
βασιν τῶν αστυνομικῶν, τῶν «ζαν-
ταρμάδων», οἱ ὅποιοι ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθασαν. Ἄλλ' ἡ ἀστυνομία ἦτο ἀναρμοδία ἐν προκειμένῳ νὰ ἐπιβά-
λῃ τὴν τάξιν πρὸς ὑπεράσπισίν του διότι οὐδὲν εἶχε δικαίωμα νὰ θίγῃ ἔ-
θιμον, τὸ ὅποιον ἐπεβλήθη δια μα-
κροχρονίου συνηθείας καὶ μάλιστα δια τῶν προνομίων, τὰ ὅποια κατέ-
στησαν διὰ μὲν τοῦς Μάδουτίους δι-
καιώματα νόμιμα καὶ αναφαίρετα, διὰ δὲ τὴν πραιτικὴν καὶ ἀστυνομι-
κὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων σεβαστά καὶ ἀπαράβατα.

Οὕτω ὁ περιπλανώμενος αὐτὸς Ἰουδαῖος γελοιοποιηθεὶς καὶ ἐξευτε-
λισθεὶς κατῴρθωσε τέλος χάρις εἰς τὴν μακροθυμίαν καὶ μόνον τῶν Μα-
δουτίων νὰ ἐπιστρέψῃ ζῶν εἰς Δαρ-
δανέλλια διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, χω-
ρὶς βέβαια νὰ δυνήθῃ νὰ εἰσελθῇ ἐντὸς τῆς Μάδουτου.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἐν ὀλίγοις μετα-
ξὺ πολλῶν ἄλλων γεγονότων ἡ ἱστο-
ρία τῶν ὑποδούλων ἀλλ' ἠρωικῶν
Μάδουτίων, ἀλλὰ καὶ τοσαύτη ἡ Ἑλ-
ληνικότης τῆς Μάδουτου διὰ μέσου
τῶν αἰώνων, κατοχυρωθεῖσα διὰ
τῶν σουλτανικῶν προνομίων, ὥστε

ἡ Μάδουτος νὰ ἀποτελῇ τὸ κάρφος ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Τούρκων καὶ νὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ αὐτοὺς ὡς ἡ πόλις τῶν ἀπίστων, «Γλιαοὺρ Μά-
του» μέχρι τῆς μοιρίας καὶ ὀλε-
θρίας καταστροφῆς τῆς, ἧτις ἐπισυ-
νεβη τὸ 1915 κατὰ τὸν πρῶτον παγ-
κόσμιον πόλεμον, συνεπέα βομβαρ-
δισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀγγλογαλλικοῦ
Στόλου.